



WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS.NKPS.431.7.9.2025.EL

Pan
Jarosław Telka
Dyrektor
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
ul. Wojska Polskiego 78
58-400 Oleśnica

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

(W dniu 23 czerwca 2025 r. doręczono kontrolowanemu projekt wystąpienia pokontrolnego, do którego nie wniesiono zastrzeżeń.)

Wrocław, 10 lipca 2025 r.

I. Informacje organizacyjne

Jednostka kontrolowana	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Telka zatrudniony na stanowisku Dyrektora GOPS w Oleśnicy od 1 lipca 2009 r.

(akta kontroli str. 35)

Zakres kontroli	Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych. od dnia 1.01.2024 r. do dnia 21.05.2025 r. Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów od dnia 1.01.2024 r. do dnia 21.05.2025 r. Realizacja zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" od dnia 1.01.2024 r. do dnia 21.05.2025 r.
-----------------	---

Podstawa prawna kontroli	1. art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie,¹ 2. art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej², 3. art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych³, 4. art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁴, 5. art. 10 ust. 13 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.⁵ Plan kontroli na I półrocze 2025 r. zatwierdzony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 20 grudnia 2024 r. (KO-KZ.430.9.2024.MK).
--------------------------	--

¹ (t. j. Dz. U 2025 r., poz. 428)

² (t. j. Dz. U z 2020 r., poz. 224)

³ (t. j. Dz. U z 2024 r., poz. 323 ze zm.) – zwana dalej ustawą o świadczeniach rodzinnych.

⁴ (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 438) – zwana dalej ustawą o pomocy uprawnionym do alimentów.

⁵ (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1829 – zwana dalej ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”).

Data rozpoczęcia
i zakończenia
czynności
kontrolnych

Od dnia 21 maja 2025 r. do dnia 16 czerwca 2025 r.

Kontrolerzy

1. **Ewa Lasota** – starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przewodniczący zespołu, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.182.2025.EL z dnia 28 kwietnia 2025 r.,
2. **Agnieszka Toporowska-Karp** – starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.183.2025.EL z dnia 28 kwietnia 2025 r.

(akta kontroli str. 9-12)

I. Ocena kontrolowanej jednostki

W wyniku kontroli poszczególnych zagadnień, w oparciu o oceny częściowe badanych obszarów realizację przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, oraz zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" w zakresie okresów objętych kontrolą oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

II. Ustalenia kontroli

Kontrola w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Oleśnicy została przeprowadzona w dniach 21, 22 i 23 maja 2025 r.

Kontrolę wpisano pod poz. Nr 24 Książki kontroli jednostki kontrolowanej.

Techniki zastosowane podczas postępowania kontrolnego:

Postępowanie kontrolne zostało przeprowadzone na podstawie listy wniosków złożonych w okresie objętym kontrolą, listy wypłat za okresy objęte kontrolą, dokumentacji zawartej w teczkach osób pobierających świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia wynikające z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem", które złożyły wnioski o przyznanie świadczeń w okresach objętych kontrolą oraz innych dokumentów przedłożonych przez Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnicy Pana Jarosława Telkę.

Podczas kontroli dokumenty udostępniali i udzielali wyjaśnień:

1. Pan Jarosław Telka – Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnicy.

[REDACTED]

Informacje ogólne:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy został utworzony na mocy Uchwały nr 88/XVII/99 Rady Gminy Oleśnica z dnia 22 października 1999 r.

(akta kontroli str. 37)

W okresie objętym kontrolą Ośrodek działał w oparciu o:

- Statut przyjęty Uchwałą Nr XVIII/111/16 Rady Gminy Oleśnica z dnia 22 marca 2016 r.
- Regulamin Organizacyjny wprowadzony:
 - a) Zarządzeniem nr 2/2023 Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnicy z dnia 17 stycznia 2023 r.
 - b) Zarządzeniem nr 17/2024 r. Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnicy z dnia 30 sierpnia 2024 r.

(akta kontroli str. 37)

W okresie objętym kontrolą realizacją zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” zajmowali się:

1. Pan Jarosław Telka – zatrudniony od dnia 1.08.2007 r. – Dyrektor GOPS w Oleśnicy od 1.07.2009 r.

[REDACTED]

(akta kontroli str. 39)

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„(...) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy informuje, że o terminach składania wniosków informacje podawane są:

- na tablicy ogłoszeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnicy,
- na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnicy – www.gopsalesnica.bip.net.pl,
- w pouczeniach decyzji (od 26.02.2025 r.),
- na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Oleśnica,
- w lokalnej gazecie <kurier Gminy Oleśnica> ”.

(akta kontroli str. 63)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy wypłaca świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł,

o którym mowa w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w formie przelewów na rachunek bankowy wskazany przez wnioskodawcę lub przekazem pocztowym.

(akta kontroli, str. 61)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy pracuje:

1. poniedziałek, wtorek, czwartek i piątek - rozpoczęcie pracy o godz. 7.00, zakończenie pracy o godz. 15.00
2. środa – rozpoczęcie pracy o godz. 7.00, zakończenie pracy o godz. 17.00

(akta kontroli str. 59)

Z informacji przekazanej przez Dyrektora GOPS w Oleśnicy wynika, iż w okresie objętym kontrolą do Ośrodka nie wpływały skargi osób korzystających ze wsparcia na jakość obsługi realizowanych zadań z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń „Za życiem”.

(akta kontroli str. 67)

A) Sprawy organizacyjne:

Wójt Gminy Oleśnica upoważnił:

- Pana Jarosława Telkę – Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnicy:
 - a) do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych w tym do wydawania decyzji administracyjnych – Zarządzenie nr 223/09 z dnia 1.07.2009 r.;
 - b) do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji – Zarządzenie nr 96/12 z dnia 31.12.2012 r.;
 - c) do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji – Zarządzenie nr 95/12 z dnia 31.12.2012 r.;
 - d) do prowadzenia postępowań w sprawach wsparcia kobiet w ciąży i rodzin, a także do wydawania decyzji w tych sprawach – Upoważnienie SOO.077.1.2017 z dnia 4.01.2017 r.

- 
- a) do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z zakresu świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji – Upoważnienie nr OR.077.16.2021 z dnia 2.02.2021 r.;
 - b) do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji – Upoważnienie nr OR.077.13.2021 z dnia 2.02.2021 r.;
 - c) do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji – Upoważnienie nr OR.077.9.2021 z dnia 2.02.2021 r.;
 - d) do prowadzenia postępowań w sprawach wsparcia kobiet w ciąży i rodzin, a także do wydawania decyzji w tych sprawach – Upoważnienie OR.077.17.2021 z dnia 2.02.2021 r.

- Pana Marka Konarzewskiego – pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnicy:

- a) do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z zakresu świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji – Upoważnienie nr SOO.077.151.2016 z dnia 12.12.2016 r.;
- b) do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji – Upoważnienie nr SOO.077.149.2016 z dnia 12.12.2016 r.;
- c) do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji – Upoważnienie nr SOO.077.147.2016 z dnia 12.12.2016 r.;
- d) do prowadzenia postępowań w sprawach kobiet w ciąży i rodzin, a także do wydawania w tych sprawach decyzji – Upoważnienie nr SOO.077.3.2017 z dnia 4.01.2017 r.

- a) do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z zakresu świadczeń rodzinnych, z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji – Upoważnienie nr OR.077.64.2024 z dnia 7.06.2024 r.;
- b) do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji – Upoważnienie nr OR.077.65.2024 z dnia 7.06.2024 r.;
- c) do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych i prowadzenia postępowania z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji – Upoważnienie nr OR.077.66.2024 z dnia 7.06.2024 r.;
- d) do prowadzenia postępowań w sprawach kobiet w ciąży i rodzin, z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji – Upoważnienie nr OR.077.69.2024 z dnia 7.06.2024 r.

- a) do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z zakresu świadczeń rodzinnych, z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji – Upoważnienie nr OR.077.8.2023 z dnia 4.01.2023 r.;
- b) do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji – Upoważnienie nr OR.077.6.2023 z dnia 4.01.2023 r.;
- c) do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji – Upoważnienie nr OR.077.5.2023 z dnia 4.01.2023 r.;
- d) do prowadzenia postępowań w sprawach kobiet w ciąży i rodzin, a także do wydawania w tych sprawach decyzji – Upoważnienie nr OR.077.97.2024 z dnia 25.07.2024 r.

(akta kontroli str. 41-46)

Działalność GOPS w Oleśnicy w obszarze spraw organizacyjnych oceniono **pozytywnie**.

B) Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych. Terminowość przyznawania świadczeń.

Wypłata świadczeń rodzinnych realizowana jest na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych. Ustawa daje prawo do korzystania z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, świadczeń opiekuńczych (zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego), jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczeń wypłacanych przez gminy na podstawie art. 22 b ustawy oraz świadczenia rodzicielskiego.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1.01.2024 r. do 21.05.2025 r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnicy wpłynęło 546 wniosków o przyznanie świadczeń rodzinnych. Do instytucji właściwej do realizacji zadań w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego przekazano 12 wniosków. Do innych organów według właściwości przekazano 2 wnioski. Zamknięto bez nadania biegu lub bez rozpatrzenia z powodu niewywiązania się z obowiązku uzupełniania danych w ustawowo wyznaczonym terminie 24 wnioski.

W okresie objętym kontrolą tj. od 1.01.2024 r. do 21.05.2025 r. Ośrodek wydał 1 010 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym 33 decyzje odmowne. Od treści decyzji 5 wnioskodawców wniosło odwołanie do organu II instancji. SKO utrzymało w mocy 3 zaskarżone decyzje, w jednym przypadku uchyliło decyzję organu właściwego i rozstrzygnęło sprawę, w 1 przypadku uchyliło decyzję organu właściwego i przekazało sprawę do ponownego rozpatrzenia w wyniku czego organ właściwy przyznał Stronie wnioskowane świadczenie.

W okresie objętym kontrolą w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Oleśnicy wypłacono 3 774 zasiłki rodzinne, z czego na dziecko w wieku:

- do ukończenia 5 roku życia – 85,
- powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia – 2 729,
- powyżej 18 roku życia do ukończenia 21 roku życia – 191,
- powyżej 21 roku życia do ukończenia 24 roku życia – 0.

Ośrodek wypłacił 2 576 dodatków do zasiłku rodzinnego, z tego z tytułu:

- urodzenia dziecka – 12,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 87,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt 1 ustawy – 114,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt 2 ustawy – 93,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 3 ustawy – 0,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 4 ustawy – 0,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia – 88,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia – 327,
- rozpoczęcia roku szkolnego – 382,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 22,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 602,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 849.

Ośrodek zrealizował również wypłatę 6 644 zasiłków pielęgnacyjnych, 1 169 świadczeń pielęgnacyjnych, 30 specjalnych zasiłków opiekuńczych, 45 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka oraz 370 świadczeń rodzicielskich.

GOPS w Oleśnicy w okresie od 1.01.2024 r. do dnia 21.05.2025 r. zrealizował wypłatę świadczeń rodzinnych na łączną kwotę 7 262 639,78 zł.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji dotyczących świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń rodzicielskich, jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka oraz zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami o następujących numerach:

- 1.E.G. – 000597/ZR/10/2024 z dnia 15.10.2024 r.
- 2.M.B. – 000529/ZR/09/2024 z dnia 16.09.2024 r. ze zm.
- 3.M.G-Ł. – 000501/ZR/09/2024 z dnia 11.09.2024 r.
- 4.E.Ś. – 000144/SP/02/2025 z dnia 19.02.2025 r.
- 5.M.A. – 000181/ZP/03/2025 z dnia 7.03.2025 r.
- 6.M.K. – 000432/517A/07/2024 z dnia 10.07.2024 r.
- 7.M.B. – 000360/517A/05/2024 z dnia 20.05.2024 r.
- 8.E.J. – 000102/SP/01/2025 z dnia 16.01.2025 r.
- 9.I.I. – 000463/513A/08/2024 z dnia 14.08.2024 r. ze zm.,
- 10.D.K. – 000571/ZR/10/2024 z dnia 3.10.2024 r.
- 11.M.K. – 000730/ZR/12/2024 z dnia 11.12.2024 r.
- 12.S.S. – 000271/ZR/03/2024 z dnia 12.03.2024 r.
- 13. R.G. – 000342/519A/04/2024 z dnia 24.04.2024 r.
- 14. E.B. – 000506/ZP/09/2024 z dnia 13.09.2024 r.
- 15. R.O – 000569/ZR/10/2024 z dnia 3.10.2024 r.
- 16. K.W. – 000715/ZR/12/2024 z dnia 4.12.2024 r.
- 17. J.W. – 000546/ZR/09/2024 z dnia 26.09.2024 r.
- 18.A.B. – 000249/ZP/04/2024 z dnia 30.04.2024 r.
- 19.Z.K. – 000165/ZR/02/2025 z dnia 27.02.2025 r.
- 20.K.S. – 000586/ZR/10/2024 z dnia 10.10.2024 r.
– 000228/ZM/04/2025 z dnia 7.04.2025 r.
- 21.S.F. – 000656/ZR/11/2024 z dnia 22.11.2024 r.
- 22.A.K. – 000097/517/01/2025 z dnia 15.01.2025 r.
- 23.P.S. – 000382/517/06/2024 z dnia 4.06.2024 r.
- 24.U.W. – 000632/ZR/11/2024 z dnia 7.11.2024 r.
- 25.A.G. – 000152/ZR/02/2025 z dnia 20.02.2025 r.
- 26.M.Z. – 000283/ZR/03/2024 z dnia 14.03.2024 r.
- 27.A.W. – 000650/ZR/11/2024 z dnia 25.11.2024 r.
– 000651/ZR/11/224 z dnia 20.11.2024 r.

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację dotyczącą przyznania:

- 39 zasiłków rodzinnych oraz 54 dodatków do zasiłku rodzinnego, w tym z tytułu:
 - urodzenia dziecka – 3,
 - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 2,
 - samotnego wychowywania dziecka – 3,
 - wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 10,
 - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 6,
 - rozpoczęcia roku szkolnego – 22,

- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 6,
- podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości w której znajduje się szkoła – 2
- 3 zasiłków pielęgnacyjnych,
- 3 świadczeń pielęgnacyjnych,
- 1 specjalnego zasiłku opiekuńczego,
- 2 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka,
- 2 świadczeń rodzicielskich.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Oleśnicy w skontrolowanych decyzjach wysokość kwot przyznanych świadczeń była zgodna z kwotami zasiłków wraz z dodatkami określonymi w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (obowiązującym w dniu wydania decyzji na okres zasiłkowy 2023/2024)⁶ oraz aktualnego Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2024 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna⁷.

Decyzje administracyjne wydawane były terminowo.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń był wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz z kompletem dokumentów. Na składanych wnioskach widniała data wpływu do Ośrodka.

Do wniosków dołączone były dokumenty potwierdzające dane osób ubiegających się o świadczenia rodzinne oraz dane członków ich rodzin. Ponadto dokumentacja zawierała akty zgonu, orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, zaświadczenia szkoły/oświadczenia strony o uczęszczaniu dziecka do szkoły – w przypadku gdy dziecko ukończyło 18 rok życia, prawomocne wyroki sądu rodzinnego orzekające rozwód.

GOPS w Oleśnicy samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwala weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,
- Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), która udostępnia dane o okresach ubezpieczeniowych i należnych składkach na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres,
- CEIDG, który pozwala zweryfikować dane o prowadzeniu lub zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej,
- CBB (Centralna Baza Beneficjentów), która pozwala sprawdzić czy dana osoba składająca wniosek nie figuruje w innej jednostce realizującej świadczenia rodzinne,
- Ministerstwa Finansów (e-Podatki), który umożliwia weryfikację informacji o dochodach podatnika,

Postępowanie w zakresie przyznawania świadczeń prowadzone było terminowo. W sytuacji, gdy na dzieci zasądzone były świadczenia alimentacyjne i osoba uprawniona nie otrzymała alimentów albo otrzymała je w wysokości niższej od ustalonej w wyroku sądu lub

⁶ (Dz. U. z 2021 r., poz. 1481)

⁷ (Dz.U. z 2024 r., poz. 1238)

ugodzie sądowej do wniosku załączone były zaświadczenia organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów.

W celu określenia dochodu strona składała oświadczenie o wysokości uzyskanego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy innego dochodu niepodlegającego opodatkowaniu.

Osoba ubiegająca się o przyznanie dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania do wniosku dołączała odpowiednie zaświadczenie/oświadczenie o uczęszczaniu do szkoły poza miejscem zamieszkania.

Przy wnioskach o ustalenie prawa do dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka znajdowały się akty zgonu drugiego z rodziców dziecka lub zupełne akty urodzenia.

W aktach dotyczących ustalania prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka znajdowały się dodatkowo stosowne zaświadczenia lekarza/położnej potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną.

Oświadczenia stron składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie został zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy w okresie objętym kontrolą, tj. od 1.01.2024 r. do dnia kontroli, tj. 21.05.2025 r. występował do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskami o podanie informacji w sprawie ustalenia niezbędnego okresu ubezpieczenia, o którym mowa w art. 6 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych za osoby, które pobierają specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne⁸.

(akta kontroli str. 65)

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. Ustalając prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od dochodu, Organ nie weryfikuje dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy, do czego jest zobligowany na mocy art. 23b ust. 1 pkt 1⁹ ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Zgodnie z art. 5 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy zasiłek rodzinny na dziecko przysługuje jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674 zł. Natomiast w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł. Definicja dochodu rodziny oraz dochodu członka rodziny zawarta jest natomiast w art. 3 pkt

⁸ (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 350)

⁹ Organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń rodzinnych są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych (...), odpowiednio: 1) informacji o dochodzie podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, każdego członka rodziny, udzielanych przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego, zawierających dane o wysokości: a) dochodu, b) składek na ubezpieczenia społeczne odliczonych od dochodu, c) należnego podatku.

2¹⁰ oraz pkt 2a¹¹ ww. ustawy.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego pracownik błędnie założył, że weryfikacji pod względem dochodów podlegają pełnoletni członkowie rodziny”.

(akta kontroli str. 109)

2. W skontrolowanej sprawie nr 20 (K.S.) przed wydaniem decyzji przyznającej zasiłek rodzinny wraz z dodatkiem z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego nr 000228/ZM/04/2025 z dnia 7.04.2025 r. w której członkiem rodziny wnioskodawcy była osoba legitymująca się orzeczeniem o niepełnosprawności, organ nie weryfikował danych tej osoby w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności /EKSMOoN/. Postępowanie kontrolne wykazało, w odniesieniu do decyzji ustalającej prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionej od niepełnosprawności, że w aktach tej sprawy znajdowały się dodatkowe dokumenty, tj. orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydane przez powiatowy zespół ds. orzekania niepełnosprawności, natomiast nie było w niej informacji potwierdzających weryfikację członka rodziny z niepełnosprawnością w systemie, o którym wyżej mowa. Tak prowadzone postępowanie jest niezgodne z art. 23b ust. 1 pkt 5¹² ustawy o świadczeniach rodzinnych. Weryfikacja osób za pomocą internetowego portalu informacyjno-usługowego /empatia/ w elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności /EKSMOoN/ ma charakter obligatoryjny. Jednocześnie należy wskazać, iż weryfikacja osoby w EKSMOoN nie musi być potwierdzona wydrukiem.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„ W sprawie zakończonej decyzją z dnia 7.04.2025 r. pracownik z powodu przeoczenia nie zweryfikował orzeczenia o niepełnosprawności w systemie Eksmoon”.

(akta kontroli str. 121)

3. W większości sprawdzonych spraw dotyczących ustalania prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, Organ nie weryfikował informacji o uczęszczaniu dziecka do szkoły i placówek oświatowych czym naruszył art. 23b ust. 1 pkt 2¹³ ustawy o świadczeniach rodzinnych.

¹⁰ Dochódzie rodziny - oznacza to sumę dochodów członków rodziny

¹¹ Dochódzie członka rodziny - oznacza to przeciętny miesięczny dochód członka rodziny osiągnięty w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 4-4c.

¹² Organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń rodzinnych są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych (...) odpowiednio: informacji o legitymowaniu się odpowiednim orzeczeniem wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 573 i 1981 oraz z 2022 r. poz. 558, 1700 i 1812), obejmującej następujące dane: a) datę i rodzaj wydanego orzeczenia, b) wskazania, o których mowa w art. 6b ust. 3 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, c) datę powstania niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, d) datę złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności, e) okres, na jaki zostało wydane orzeczenie.

¹³ Organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń rodzinnych są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, (...), odpowiednio: (...) danych, o których mowa w art. 23 ust. 8 pkt 1 lit. a, b, e, g, h, j, jb, jc, je, l oraz q.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego Organ nie weryfikuje informacji o uczęszczaniu dziecka do szkoły i placówek oświatowych ponieważ jako potwierdzenie uczęszczania dziecka do szkoły przyjmuje oświadczenie wnioskodawcy złożone pod odpowiedzialnością karną we wniosku o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego”.

(akta kontroli str. 111)

4. W sprawach nr 7 (M.B.) oraz nr 21 (S.F.) oraz nr 27 (A.W.) wypłata świadczenia rodzicielskiego (za miesiąc kwiecień i maj 2024 r.) oraz zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami (za listopad 2024 r. oraz za październik i listopad 2024 r.) została zrealizowana przed doręczeniem Stronie ww. decyzji.

Takie działanie stoi w sprzeczności z art. 110 § 1 k.p.a.¹⁴

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Świadczenie rodzicielskie dla Pani M.B. za miesiąc kwiecień i maj 2024 r. oraz zasiłek rodzinny wraz z dodatkami dla Pani S.F. za listopad 2024 r., zasiłek rodzinny wraz z dodatkami dla Pani A.W. za listopad 2024 r. i za październik 2024 r. wypłacono przed doręczeniem decyzji ze względu na słuszny interes strony”.

(akta kontroli str. 107)

5. W sprawie nr 3 (M.G.-Ł.) Organ nie zbadał dogłębnie sprawy przed wydaniem decyzji przyznającej prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami. Z akt sprawy wynika, iż synowie wnioskodawcy kształcą się w szkole branżowej, z czego jeden z nich podjął naukę od września 2024 r. W tej sytuacji Organ powinien wyjaśnić czy małoletni z tytułu praktyk realizowanych w szkołach branżowych osiągają dochody, które mogą mieć wpływ na prawo do świadczeń. W związku z powyższym powinien wezwać Stronę zgodnie z art. 24 a ust. 2¹⁵ ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Tak prowadzone postępowanie narusza art. 7¹⁶ k.p.a. w związku z art. 24a ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawie p. M.G.-Ł. Organ nie ustalił poprawnie dochodu rodziny z powodu weryfikacji dokonanej przez pracownika pod względem dochodów tylko pełnoletnich członków rodziny. Pracownik nie zbadał poprawnie sprawy, dysponując informacją, dot. nauki dziecka w szkole branżowej z powodu przeoczenia.

Miesiąc wrzesień 2024 r. był czasem zbiegu okresu zasiłkowego świadczeń rodzinnych oraz okresu świadczeniowego w funduszu alimentacyjnym. Ponadto w tym czasie realizowane były dodatkowe zadania wynikające z n/w ustaw:

¹⁴ Organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej.

¹⁵ W przypadku gdy osoba złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, podmiot realizujący świadczenia przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

¹⁶ W toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli.

- 1) z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego (Dz. U. z 2024 r. poz. 859 ze zm.),
- 2) z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 204 ze zm.) w zakresie refundacji podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe,
- 3) z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1512),
- 4) z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 750 ze zm.) w zakresie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów w formie stypendium szkolnego i zasilku szkolnego,
- 5) z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647) w zakresie wydawania zaświadczeń do Programu <Czyste Powietrze>”.

(akta kontroli str. 135)

6. W sprawie nr 9 (I.I.) Organ decyzją znak: 000463/513A/08/2024 z dnia 14.08.2024 r. ze zm. błędnie rozstrzygnął o okresie przysługiwania świadczenia pielęgnacyjnego na dziecko będące w rodzinnej pieczy zastępczej A.K.

Z akt sprawy wynika, iż dziecko A.K. legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności ważnym do 16.10.2030 r. czyli do dnia ukończenia 16 roku życia. Ponadto ww. osoba niepełnosprawna przebywa w pieczy u Pani I.I. od dnia 23.07.2024 r.

Świadczenie pielęgnacyjne zostało przyznane od 1.07.2024 r. do 16.10.2030 r. Organ prawidłowo określił kwotę przysługiwania świadczenia za lipiec 2024 r., jednakże błędnie ustalił okres początkowy i końcowy przysługiwania świadczenia.

Naruszony tu został art. 17 ust. 1 pkt 4¹⁷ oraz art. 24 ust. 3¹⁸ ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawie Pani I.I. dotyczącej przyznania świadczenia pielęgnacyjnego na dziecko będące w pieczy zastępczej A.K., w osnowie decyzji pracownik błędnie wskazał datę przysługiwania świadczenia, tj. 1.07.2024 r. (w sytuacji gdy dziecko przebywa w rodzinie zastępczej od 23.07.2024 r. z powodu omyłki pisarskiej, kwota przyznanego świadczenia za lipiec 2024 r. jest kwotą odpowiadającą za okres od 23.07.2024 r. do 31.07.2024 r. W treści uzasadnienia decyzji pracownik wskazał, że świadczenie pielęgnacyjne przysługuje od dnia umieszczenia w rodzinie zastępczej, tj. od 23.07.2024 r. Świadczenie zostało przyznane do 16.10.2030 r. tj. do końca ważności orzeczenia o niepełnosprawności – biorąc pod uwagę, że świadczenie pielęgnacyjne jest świadczeniem dzielnym”.

(akta kontroli str. 123-128)

¹⁷ Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje: 4) rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego

- jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

¹⁸ W przypadku ustalania prawa do świadczeń rodzinnych uzależnionych od niepełnosprawności osoby, prawo do świadczeń rodzinnych ustala się na okres zasiłkowy, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. W tym przypadku prawo do świadczeń rodzinnych ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia, nie dłużej jednak niż do końca okresu zasiłkowego.

7. W sprawie nr 20 (K.S.) Organ ustalił Stronie decyzją nr 000228/ZM/04/2025 z dnia 7.04.2025 r. prawo do dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego bez kompletu dokumentów niezbędnych do ustalenia uprawnienia.

Brak dokumentów potwierdzających datę i kwotę uzyskanego dochodu co narusza art. 23 ust. 4 d¹⁹ oraz art. 24 a ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Dysponując tylko częścią dokumentów niemożliwe jest prawidłowe ustalenie dochodów rodziny, a tym samym ustalenie czy wnioskodawca spełnia kryterium dochodowe uprawniające do pobierania świadczeń. Organ nie wezwał strony zgodnie z art. 24 a ust. 2²⁰ ww. ustawy do uzupełnienia wniosku. Ma to szczególne znaczenie by prawidłowo ustalić dochód rodziny, a tym samym stwierdzić, czy dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego uprawniającego do pobierania ww. świadczenia.

Dyrektor Ośrodka w sprawie nr 20 (K.S.) wyjaśnił:

„W sprawie p. K.S. Organ przyznał świadczenia bez kompletu dokumentów z powodu przeoczenia przez pracownika braków w zakresie wymaganej dokumentacji niezbędnej do prawidłowego ustalenia prawa do świadczenia”.

(akta kontroli str. 119)

8. W sprawie nr 20 (K.S.) Organ ustalił Stronie decyzją nr 000586/ZR/10/2024 z dnia 10.10.2024 r. prawo do zasiłków rodzinnych wraz z dodatkiem z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego na okres od 1.11.2024 r. do 31.10.2025 r.

W toku weryfikacji sytuacji dochodowej rodziny w systemie Empatia Organ ustalił, że członek rodziny wnioskodawcy od 2.10.2024 r. rozpoczął działalność gospodarczą. Organ nie wezwał Strony zgodnie z art. 28 ust. 3²¹ w zw. z art. 25 ust. 3²² ww. ustawy do przedstawienia wysokości dochodu uzyskanego. Ma to szczególne znaczenie by ustalić czy dochód rodziny nie został przekroczony i czy rodzina jest nadal uprawniona do pobierania świadczeń.

Dyrektor Ośrodka w sprawie nr 20 (K.S.) wyjaśnił:

„Organ w sprawie p. K.S. po wydaniu decyzji dot. zasiłku rodzinnego z dodatkami z 10.10.2024 r. nie wezwał strony o dochód uzyskany z tytułu rozpoczęcia działalności gospodarczej przez Pana P.B. z powodu przeoczenia pracownika.

Miesiąc październik 2024 r. był czasem zbiegu okresu zasiłkowego świadczeń rodzinnych oraz okresu świadczeniowego w funduszu alimentacyjnym. Ponadto w tym czasie realizowane były dodatkowe zadania wynikające z n/w ustaw:

- 1) z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego (Dz. U. z 2024 r. poz. 859 ze zm.),*
- 2) z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 204 ze zm.) w zakresie refundacji podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe,*

¹⁹ W przypadku utraty dochodu lub uzyskania dochodu do wniosku o świadczenia rodzinne należy dołączyć dokumenty potwierdzające ich utratę lub uzyskanie oraz ich wysokość.

²⁰ Patrz przypis 15.

²¹ Wstrzymuje się wypłatę świadczeń rodzinnych, jeżeli osoba, o której mowa w art. 23 ust. 1, odmówiła udzielenia lub nie udzieliła, w wyznaczonym terminie, wyjaśnień co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń rodzinnych.

²² Osoby otrzymujące świadczenia rodzinne, instytucje publiczne i organizacje pozarządowe są obowiązane do udzielania, na żądanie organu właściwego lub wojewody, wyjaśnień oraz informacji co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń rodzinnych.

- 3) z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t. j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1512),
- 4) z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 750 ze zm.) w zakresie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów w formie stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego,
- 5) z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647) w zakresie wydawania zaświadczeń do Programu <Czyste Powietrze>”.

(akta kontroli str.117)

9. W sprawie nr 19 (Z.K.) organ decyzją nr 000165/ZR/02/2025 z dnia 27.02.2025 r. przyznał Stronie na podstawie złożonego w dniu 14.02.2025 r. wniosku zasiłek rodziny na okres od 1.02.2025 r. do 31.10.2025 r. oraz dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (jednorazowo płatny we wrześniu 2025 r.) i dodatek na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła od 1.09.2025 r. do 31.10.2025 r. Jak wynika z analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, dziecko Pani Z.K. jest uczniem szkoły podstawowej. Organ na dzień wydania decyzji nie posiadał wiedzy do jakiej szkoły dziecko będzie uczęszczać po zakończeniu szkoły podstawowej, czy podjęcie nauki poza miejscem zamieszkania od września 2025 r. nie będzie się wiązało z zamieszkiwaniem w internacie, bądź czy dziecko nie będzie powtarzało kolejnej klasy w szkole podstawowej.

Tym samym naruszony został art. 15 ust. 1pkt 2²³ ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Przy ustalaniu uprawnień dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu dojazdu do szkoły poza miejscem zamieszkania w roku szkolnym 2025/2026 na okres od 01.09.2025 r. do 31.10.2025 r., pracownik błędnie założył, że zgodnie z oświadczeniem strony dziecko K.K. rozpocznie w roku szkolnym 2025/2026 (po ukończeniu klasy ósmej) naukę w szkole ponadpodstawowej poza miejscem zamieszkania”.

(akta kontroli, str. 115)

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. brak weryfikacji w systemie Empatia dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy,
2. brak weryfikacji orzeczenia o niepełnosprawności w systemie Ekmoon,
3. brak weryfikacji w systemie Empatia uczęszczania dziecka do szkoły i placówki oświatowej,
4. realizacja wypłaty zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przed odebraniem decyzji przez Stronę,
5. brak dogłębnego zbadania sprawy przed wydaniem decyzji przyznającej prawo do świadczeń,
6. błędny okres przyznania świadczenia pielęgnacyjnego,
7. przyznanie świadczenia rodzinnego bez kompletu dokumentów,
8. brak wezwania strony o dochód uzyskany w trakcie okresu zasiłkowego.
9. przyznanie świadczenia rodzinnego osobie nieuprawnionej.

²³ Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka lub osobie uczącej się w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadpodstawowej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadpodstawowej (...)

Działalność GOPS w Oleśnicy w obszarze realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych oraz terminowość przyznawania świadczeń oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

C) Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych. Terminowość przyznawania świadczeń dla obywateli Ukrainy przybywających do Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa.

Wpłata świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa realizowana jest na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa²⁴ oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych. Ustawa daje prawo do korzystania z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego, świadczeń opiekuńczych (zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego), jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczeń wypłacanych przez gminy na podstawie art. 22b ustawy oraz świadczenia rodzicielskiego.

W okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy realizuje dwa świadczenia rodzinne dla 2 rodzin na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W okresie od 1.01.2024 r. do 21.05.2025 r. Ośrodek wydał 5 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych. Od treści wydanych decyzji nie złożono odwołania do organu II instancji.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji dotyczących zasiłków pielęgnacyjnych o następujących numerach:

- 1.A.L.** – decyzja nr 000721/ZP/12/2024 z dnia 5.12.2024 r.,
– decyzja nr 000450/ZP/07/2024 z dnia 29.07.2024 r.
- 2.H.B.** – decyzja nr 000107/ZP/01/2025 z dnia 17.01.2025 r.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczenia był wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz z kompletem dokumentów. Na złożonym wniosku widniała data wpływu do Ośrodka. Do wniosku dołączone były dokumenty potwierdzające dane osoby ubiegającej się o świadczenie rodzinne oraz dane członków jej rodziny. Ponadto dokumentacja zawierała zaświadczenie o nadaniu nr Pesel dla obywatela Ukrainy i datę przekroczenia granicy.

GOPS w Oleśnicy samodzielnie uzyskiwał/weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwala weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,

²⁴ (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz.337 ze zm.)

- Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), która udostępnia dane o okresach ubezpieczeniowych i należnych składkach na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres,
- CBB (Centralna Baza Beneficjentów), która pozwala sprawdzić czy dana osoba składająca wniosek nie figuruje w innej jednostce realizującej świadczenia rodzinne.

Postępowanie w zakresie przyznawania świadczeń prowadzone były terminowo. Termin ich wypłaty był zgodny z art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach dotyczących zasiłków pielęgnacyjnych dla małoletnich osób uprawnionych ze statusem UKR Organ błędnie sformułował rozstrzygnięcie (osnowę) decyzji przyznającej prawo do ww. świadczeń dla niepełnoletniej osoby uprawnionej wskazując „przyznać Pani – (przedstawiciel ustawowy osoby uprawnionej) świadczenie”. Tym samym naruszony jest tu art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.²⁵ oraz art. 16 ust. 2 pkt 1²⁶ ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Pracownik przy sporządzaniu rozstrzygnięcia decyzji użył zwrotu przyznano <Pani/Panu> przez niedopatrzenie. Przyczyna nieprawidłowości: niedokładność pracownika przy sporządzaniu treści decyzji”.

(akta kontroli str. 91-94)

2. W sprawie nr 1 (A.L.) Organ rozpoczął wypłatę zasiłku pielęgnacyjnego przyznanego decyzją znak nr 000721/ZP/12/2024 z dnia 5.12.2024 r. przed odebraniem decyzji przez Stronę. Decyzja została doręczona w dniu 27.12.2024 r., a wypłatę świadczeń Organ rozpoczął w dniu 23.12.2024 r.

Takie działanie stoi w sprzeczności z art. 110 § 1 k.p.a.²⁷

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Zasiłek pielęgnacyjny został wypłacony przed doręczeniem decyzji ze względu na słuszny interes strony”.

(akta kontroli str. 113)

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. Błędne formułowanie osnowy decyzji przyznającej zasiłek pielęgnacyjny na małoletnie osoby uprawnione ze statusem UKR.
2. Rozpoczęcie realizacji decyzji dot. zasiłku pielęgnacyjnego dla osób ze statusem UKR przed odebraniem jej przez stronę.

Działalność GOPS w Oleśnicy w obszarze realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych oraz terminowości przyznawania świadczeń dla obywateli Ukrainy przybywających do Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa,

²⁵ Decyzja zawiera rozstrzygnięcie.

²⁶ Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje: niepełnosprawnemu dziecku;

²⁷ Patrz przypis 14

oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**

D) Postępowanie dotyczące ustalenia niezbędnych danych/dokumentów, które należy przekazać wojewodzie wraz z wnioskiem o świadczenia rodzinne, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Z dniem 1 stycznia 2018 r. Wojewoda Dolnośląski przejął zadanie realizowane dotychczas przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w obszarze świadczeń rodzinnych. Wraz z przejściem kompetencji Marszałka w ww. zakresie, Wojewoda Dolnośląski, pełni funkcję instytucji właściwej w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Przekazywanie wniosków z dokumentami wojewodzie, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego realizowane jest na podstawie art. 23a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Organ właściwy podejmując działania w trybie powyższego artykułu, powinien ustalić i przekazać wojewodzie prawidłowo wypełniony wniosek wraz z niezbędnymi informacjami dotyczącymi rodziny wnioskodawcy, zebranymi na podstawie złożonych przez stronę dokumentów i oświadczeń.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy, w okresie objętym kontrolą przekazał Wojewodzie Dolnośląskiemu 12 wniosków wraz z dokumentacją, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Kontroli poddano dokumentację 2 przekazanych spraw:

1. W.K.

2. M.K.

W skontrolowanych sprawach Strony informowały w drodze oświadczenia o podjęciu pracy przez członka rodziny za granicą. W aktach spraw były dokumenty potwierdzające kraj przebywania/aktywności członka rodziny podlegający koordynacji oraz dane umożliwiające lokalizację członka rodziny za granicą, takie jak adres i charakter pobytu. Podano również daty pobytu członka rodziny poza granicami Polski. Nie wskazywano innego kraju niż podlegający koordynacji.

W skontrolowanych sprawach nie stwierdzono sytuacji, w której wymagane było potwierdzenie formularzem A1 delegowania pracownika do pracy za granicą. W uprzednio złożonych wnioskach podano skład rodziny i dane umożliwiające identyfikację i weryfikację osób, tj. nr PESEL. Złożone oświadczenie wraz z kopią umowy i złożonymi wnioskami oraz załączonymi do niego dokumentami, w tym weryfikacjami w systemie MF, ZUS i Pesel

przekazane zostały do Wojewody Dolnośląskiego z zachowaniem terminów o których mowa w art. 35 k.p.a.²⁸

Działalność GOPS w Oleśnicy w obszarze postępowania dotyczącego ustalenia niezbędnych danych/dokumentów, które należy przekazać wojewodzie wraz z wnioskiem o świadczenia rodzinne, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz terminowość przekazania ww. wniosku, **oceniono pozytywnie.**

E) Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń z fundusz alimentacyjnego. Terminowość przyznawania świadczeń.

Wpłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego realizowana jest na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Z uzyskanych informacji wynika, że w okresie od 1.01.2024 r. do dnia kontroli Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy przyznał pomoc z funduszu alimentacyjnego 61 osobom uprawnionym. Wsparciem w tej formie objęto 35 rodzin.

(akta kontroli str. 54)

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1.01.2024 r. do 21.05.2025r. wypłacono 892 świadczenia na łączną kwotę 428 956,08 zł, z tego na osobę uprawnioną:

- w wieku 0 – 17 lat – 790 świadczeń,
- w wieku 18 – 24 lat – 102 świadczenia,
- 25 lat i więcej – 0 świadczeń.

(akta kontroli str. 53)

W powyższym okresie Ośrodek wydał 84 decyzje administracyjne w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym żadnej decyzji odmownej. Żadna ze stron nie wniosła odwołania do organu II instancji.

(akta kontroli str.53)

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację w sprawie 11 świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Prawo do świadczeń rozstrzygnięte zostało 6 decyzjami administracyjnymi dla 5 wnioskodawców.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji:

1.A.B. – 000014/FA/03/2024 z dnia 14.03.2024 r.

2.P.K. – 000069/FA/10/2024 z dnia 23.10.2024 r.

²⁸Organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Niezwłocznie powinny być załatwiane sprawy, które mogą być rozpatrzone w oparciu o dowody przedstawione przez stronę łącznie z żądaniem wszczęcia postępowania lub w oparciu o fakty i dowody powszechnie znane albo znane z urzędu organowi, przed którym toczy się postępowanie, bądź możliwe do ustalenia na podstawie danych, którymi rozporządza ten organ. Załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania, zaś w postępowaniu odwoławczym - w ciągu miesiąca od dnia otrzymania odwołania. Załatwienie sprawy w postępowaniu uproszczonym powinno nastąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie miesiąca od dnia wszczęcia postępowania. (...).

3.B.D. – 000059/FA/10/2024 z dnia 16.10.2024 r. ze zm.

4.A.Z. – 000047/FA/09/2024 z dnia 30.09.2024 r.,
000097/ZMFA/12/2024 z dnia 17.12.2024 r.

5.K.Z. – 000010/FA/10/2024 z dnia 11.10.2024 r.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń jest wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz kompletem dokumentów. Na składanych w Ośrodku wnioskach widniał stempel opatrzony datą wpływu. Wnioski wypełnione były w sposób prawidłowy i zawierały niezbędne dokumenty, w tym poświadczające wysokość dochodu rodziny, stwierdzające wiek osoby uprawnionej, zaświadczenia organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne stwierdzające bezskuteczność egzekucji, orzeczenia sądu zasądzającego alimenty, odpisy podlegających wykonaniu orzeczeń sądu zasądzających alimenty na rzecz osób w rodzinie, odpisy protokołów zawierających treść ugody sądowej. Świadczenia przyznawano w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednak nie wyższej niż 500,00 zł. (Zgodnie z brzmieniem ustawy obowiązującej w dniu wydania decyzji przyznającej prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego). Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do świadczeń prowadzone było terminowo. Prawo do świadczeń ustalano na okres świadczeniowy począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, nie wcześniej jednak niż od początku okresu świadczeniowego do końca tego okresu. Wpłata świadczeń następowała zgodnie z art. 20 ust. 4-7 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów²⁹ (za wyjątkiem spraw nr 2 (P.K.) oraz 4 (A.Z.).

Decyzje administracyjne wydawane były terminowo. Decyzje doręczane były zgodnie z art. 39³⁰ i art. 46³¹ k.p.a. Decyzjom z mocy prawa nadany został rygor natychmiastowej wykonalności.

Oświadczenia stron składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie został zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

²⁹ W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z dokumentami do dnia 31 sierpnia, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata świadczeń przysługujących za miesiąc październik następuje do dnia 31 października. (...).

³⁰ Organ administracji publicznej doręcza pisma na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, zwany dalej "adresem do doręczeń elektronicznych", chyba że doręczenie następuje na konto w systemie teleinformatycznym organu albo w siedzibie organu. W przypadku braku możliwości doręczenia w sposób, o którym mowa w § 1, organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem: 1) przez operatora wyznaczonego z wykorzystaniem publicznej usługi hybrydowej, o której mowa w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, albo 2) przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku braku możliwości doręczenia w sposób, o którym mowa w § 1 i § 2 pkt 1, organ administracji publicznej doręcza pisma: 1) przesyłką rejestrowaną, o której mowa w art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 1640), albo 2) przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. (...).

³¹ Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia. Jeżeli odbierający pismo uchyli się od potwierdzenia doręczenia lub nie może tego uczynić, doręczający sam stwierdza datę doręczenia oraz wskazuje osobę, która odebrała pismo, i przyczynę braku jej podpisu.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W decyzjach przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego Organ błędnie formułuje rozstrzygnięcia decyzji przyznających prawo do ww. świadczeń dla niepełnoletnich osób uprawnionych wskazując „przyznać Pani/Panu – (przedstawiciel ustawowy osób uprawnionych) świadczenie”.

Tym samym naruszony został art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.³² oraz art. 9 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów³³.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Pracownik przy sporządzaniu rozstrzygnięcia decyzji użył zwrotu <dla Pani/Pana> przez niedopatrzenie”.

(akta kontroli str. 81-84)

2. Ustalając prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, organ nie weryfikuje dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy, do czego jest zobligowany na mocy art. 15 a ust. 1 pkt 1³⁴ ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Zgodnie z art. 9 ust. 2 ww. ustawy świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 1 209 zł, zwaloryzowanej zgodnie z ust. 2c-2f.

Definicja dochodu rodziny oraz dochodu członka rodziny zawarta jest natomiast w art. 2 pkt 5³⁵ oraz art. 2 pkt 5a³⁶ ww. ustawy.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Przy ustalaniu uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego pracownik błędnie założył, że weryfikacji pod względem dochodów podlegają pełnoletni członkowie rodziny”.

(akta kontroli str. 105)

3. W sprawach nr 2 (P.K.) oraz nr 4 (A.Z.) Organ rozpoczął wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego przyznanych decyzją znak 000069/FA/10/2024 z dnia 23.10.2024 r. oraz decyzją znak 000097/ZMFA/12/2024 z dnia 17.12.2024 r. przed odebraniem decyzji przez Stronę.

Takie działanie stoi w sprzeczności z art. 110 § 1 k.p.a.³⁷

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

³² Decyzja zawiera rozstrzygnięcie.

³³ Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo

³⁴ Organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych (...), odpowiednio: informacji o dochodzie podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, każdego członka rodziny, udzielanych przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego, zawierających dane o wysokości: a) dochodu, b) składek na ubezpieczenia społeczne odliczonych od dochodu, c) należnego podatku.

³⁵ Dochód rodziny - oznacza to dochód rodziny, o którym mowa w przepisach o świadczeniach rodzinnych

³⁶ Dochód członka rodziny - oznacza to przeciętny miesięczny dochód członka rodziny osiągnięty w roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy, z zastrzeżeniem art. 9 ust. 3-4b

³⁷ Patrz przypis 14

„Świadczenie z funduszu alimentacyjnego zostały wypłacone przed doręczeniem decyzji ze względu na słuszny interes strony”.

(akta kontroli str.85)

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. błędne formułowanie treści rozstrzygnięcia (osnowy) decyzji przyznającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego na małoletnie osoby uprawnione,
2. brak weryfikacji w systemie Empatia dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy,
3. wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego przed odebraniem decyzji przez Stronę.

Działalność GOPS w Oleśnicy w obszarze postępowania w przedmiocie realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz terminowość przyznawania świadczeń oceniono **negatywnie**.

F) Postępowanie w przedmiocie prowadzonego postępowania wobec dłużników alimentacyjnych.

Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych realizowane są na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W okresie objętym kontrolą w Gminie Oleśnica zarejestrowanych było 40 dłużników alimentacyjnych.

Informację na temat dłużników alimentacyjnych oraz podejmowanych wobec nich działań przedstawia poniższa tabela.

Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych od 1.01.2024 r.	Liczba narastająco - stan na 21.05.2025 r.
1. Liczba Dłużników alimentacyjnych w gminie (wg stanu na 21.05.2025 r.)	40
2. Liczba otrzymanych od organu właściwego wierzyciela wniosków o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego (art. 3 ust. 5 ustawy)	33
3. Liczba przeprowadzonych przez organ właściwy dłużnika wywiadów alimentacyjnych oraz odebranych oświadczeń majątkowych	8
4. Liczba przekazanych komornikom sądowym informacji mających wpływ na egzekucję zasadzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	2
5. Liczba zobowiązań dłużników alimentacyjnych do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny lub poszukujący pracy	0
6. Liczba informacji przekazanych do właściwego powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	2
7. Liczba uzyskanych od starosty informacji o odmowie dokonania przez dłużnika alimentacyjnego czynności, o których mowa art. 5 ust. 3 pkt 2 i 3 ustawy	0
8. Liczba wszczętych postępowań dotyczących uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	6

9. Liczba wydanych decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	6
10. Liczba wydanych decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	0
11. Liczba skierowanych wniosków o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego po wydaniu ostatecznej decyzji orzekającej uznanie dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	109
12. Liczba wystąpień z wnioskiem do centralnej ewidencji kierowców z zapytaniem czy dłużnik posiada uprawnienie do kierowania pojazdami	36
13. Liczba skierowanych do starosty wniosków o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	4
14. Liczba skierowanych do starosty wniosków o zwrot zatrzymanego prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	3
15. Liczba wystąpień z powództwem o ustalenie alimentów od innych osób	0
16. Liczba przekazanych do sądu informacji o beczynności lub opieszałości komornika sądowego (art. 3 ust. 8 ustawy)	0
17. Liczba przekazanych informacji gospodarczych do biur informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy	101
18. Liczba wystąpień do organu właściwego dłużnika z wnioskiem o podjęcie działań	27

(akta kontroli, str. 57)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy zgłasza zaległości dłużników alimentacyjnych do niżej wymienionych biur informacji gospodarczej:

1. KBIG
2. BIG Infomonitor,
3. KRD,
4. ERIF,

(akta kontroli, str. 69)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy działając jako organ właściwy dłużnika lub organ właściwy wierzyciela w sprawach o roszczenia alimentacyjne nie korzystał z uprawnienia do wytaczania powództwa wobec innych osób zobowiązanych do alimentacji, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„(...) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy, w okresie objętym kontrolą, tj. od 1.01.2024 r. do 21.05.2025 r. działając jako organ właściwy dłużnika lub organ właściwy wierzyciela w sprawach o roszczenia alimentacyjne nie korzystał z uprawnienia do wytaczania powództwa wobec innych osób zobowiązanych do alimentacji, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2025 r. po. 438) w sprawach o roszczenia alimentacyjne organ właściwy wierzyciela albo organ właściwy dłużnika mogą wytaczać powództwa na rzecz obywateli. W postępowaniu przed sądem prowadzonym z powództwa organu właściwego wierzyciela lub organu właściwego dłużnika

stosuje się do tych organów odpowiednio przepisy o udziale prokuratora w postępowaniu cywilnym. Zawarte w ww. przepisie upoważnienie uznać należy za dodatkowe wobec innych uprawnień przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, szczególnie w art. 3. Jednocześnie ma ono charakter fakultatywny, co oznacza, że organ nie musi z niego korzystać, w przeciwieństwie, np. do składania wniosków o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 KK (art. 5 ust. 3b pkt 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów), czy też wniosku o zatrzymanie prawa jazdy (art. 5 ust. 3b pkt 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów)”.

(akta kontroli, str. 71)

W toku czynności kontrolnych dokonano sprawdzenia dokumentacji w sprawie prowadzonego postępowania wobec następujących dłużników alimentacyjnych:

1. G.N., 2.S.K., 3. Z.C., 4.M.Z., 5.D.F., 6.W.W.

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych prowadzone jest w przypadku bezskutecznej egzekucji po złożeniu przez wierzyciela do organu właściwego wniosku o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, a także w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że Ośrodek informuje dłużników o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu wypłaconych świadczeń oraz o wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa. Informował również dłużników o przekazaniu do biura informacji gospodarczej, informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy – do ich całkowitego zaspokojenia oraz należności powstałych z tytułu zaliczek alimentacyjnych wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej do ich całkowitego zaspokojenia, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy do dnia kontroli nie zamieszczał w Krajowym Rejestrze Zadłużonych informacji, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych³⁸ w zakresie zobowiązań, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2, w przypadku gdy komornik nie prowadzi ich egzekucji, a zaległość powstała za okres dłuższy niż 3 miesiące.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy nie zamieszczał w Krajowym Rejestrze Zadłużonych informacji, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych w zakresie zobowiązań, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 w przypadku gdy komornik nie prowadzi ich egzekucji, a zaległość powstała za okres dłuższy niż 3 miesiące ponieważ nie posiada spraw, o których mowa w art. 8 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Na podstawie pisma z dnia 31.07.2024 r. OiŚS.014.7.2024 skierowanego do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku została wszczęta procedura związana z założeniem konta w Krajowym Rejestrze Sądowym na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez Wójta Gminy Oleśnica – Dyrektorowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnicy”.

(akta kontroli str. 73-80)

³⁸ (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1909 ze zm.)

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach Organ prowadząc postępowanie wobec dłużników sporządzał w sprawach informacje do komorników i wezwania na wywiad alimentacyjny jako GOPS, a nie jako organ właściwy, czyli wójt. Takie działanie narusza art. 2 ust. 9³⁹ w zw. z art. 8 b ⁴⁰ ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawach dłużników alimentacyjnych wezwania na wywiad alimentacyjny oraz informacje do komornika zostały sporządzone jako GOPS, a nie organ właściwy przez niedopatrzenie pracownika. Przyczyna nieprawidłowości; zbyt mała uważność przy sporządzaniu pism”.

(dowód akta kontroli str. 95)

W odniesieniu do opisanej nieprawidłowości stwierdzić należy, że osoby sporządzające pisma, powinny dbać o to, aby były one sporządzone prawidłowo. Należy zatem zwrócić szczególną uwagę, aby zawierały rzetelne dane, które nie będą powodowały nieдомówień i wprowadzały innych uczestników postępowania w błąd. Brak należytego sporządzenia pisma pozostaje w sprzeczności z zasadą obowiązku informowania stron⁴¹.

2. W sprawie nr 3 (Z.C.) Organ decyzją z 16.10.2024 r. przyznał świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Decyzja stała się ostateczna 7.11.2024 r. Wniosek o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego Ośrodek sporządził działając jako organ właściwy wierzyciela dopiero 7.01.2025 r.

W sprawie nr 4 (M.Z.) Organ decyzją z 30.09.2024 r. przyznał świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Decyzja stała się ostateczna 23.10.2024 r. Wniosek o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego został sporządzony dopiero 8.01.2025 r. Ponadto w sprawie nr 4 (M.Z.) wezwanie na wywiad alimentacyjny Ośrodek działając jako organ właściwy dłużnika sporządził dopiero 16.12.2024 r.

Takie postępowanie narusza art. 35 k.p.a.⁴² w zw. z art. 6 k.p.a.⁴³ w zw. z art. 25 ⁴⁴ ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

³⁹ Organ właściwy dłużnika - oznacza to wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego;

⁴⁰ Organ właściwy dłużnika może upoważnić w formie pisemnej swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – dyrektora centrum usług społecznych, lub kierownika innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – dyrektora centrum usług społecznych, lub innej jednostki organizacyjnej gminy do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji.

⁴¹ Art. 9 k.p.a.

⁴² Patrz przypis 28

⁴³ Zasada praworządności

⁴⁴ W sprawach nieuregulowanych stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego.

Organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa, tym samym zobowiązane są przestrzegać terminów załatwiania spraw określonych w art. 35 k.p.a.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Zgodnie z art. 35 k.p.a. organy administracji publicznej obowiązane są załatwić sprawy bez zbędnej zwłoki. Dział Świadczeń Społecznych priorytetowo traktuje sprawy o przyznanie świadczeń w tym świadczeń z funduszu alimentacyjnego i są one rozpatrywane w pierwszej kolejności. Wszelką możliwą korespondencję dotyczącą dłużnika Ośrodek kieruje w jak najszybszym, możliwym terminie, jednak ilość spraw jaką realizuje Dział znacząco wydłuża wykonanie ustawowych zadań.

W kontrolowanym okresie przez Dział Świadczeń Społecznych realizowane były/są dodatkowe zadania wynikające z n/w ustaw:

- 1) z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 953),*
- 2) z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego (Dz. U. z 2024 r. poz. 859 ze zm.),*
- 3) z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 204 ze zm.) w zakresie refundacji podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe,*
- 4) z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1512),*
- 5) z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 750 ze zm.) w zakresie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów w formie stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego,*
- 6) z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647) w zakresie wydawania zaświadczeń do Programu <Czyste Powietrze>.*

Dodatkowo w dniach 18.11.2024 r., 21.11.2024 r. Dział Świadczeń Społecznych był objęty kontrolą przez Wojewodę Dolnośląskiego z realizacji zadań dotyczących wypłaty dodatku węglowego, które wynikają z ustawy z dnia 5 sierpnia 2024 r. o dodatku węglowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1207)''.

(kontroli str. 101-104)

Napływ dużej ilości spraw związanych z innymi zadaniami nie może być powodem uznania wyjaśnień w przypadku niewłaściwego realizowania zadań. Nie zwalnia to Ośrodka z terminowej realizacji zadań objętych kontrolą.

Organ winien tak organizować pracę podległych mu pracowników, by nie dochodziło do opóźnień w realizacji zadań.

3. W skontrolowanych sprawach ustalono, że po przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego Organ sporządzał wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 k.k.⁴⁵ W podstawie prawnej organ wskazywał, że działa na podstawie art. 2 ust. 9⁴⁶ ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Należy zauważyć, że Organ nie wydał decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, która stanowiłaby podstawę do skierowania wniosków o ściganie. Tym

⁴⁵ art. 209 § 1 kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku

⁴⁶ Patrz przypis 39

samym naruszono art. 5 ust. 3 b⁴⁷ ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zw. z art. z art. 6 k.p.a.⁴⁸.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„W pismach sporządzonych na podstawie art. 209 k.k. użyto sformułowania <wniosek o ściganie, a nie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 209 k.k. w związku z art. 304 k.p.k.> z błędnego oznaczenia wniosku”.

(akta kontroli str. 139)

Należy zauważyć, że we wnioskach o ściganie nie wskazano w podstawie prawnej art. 304 k.p.k.⁴⁹

4. W skontrolowanych sprawach Ośrodek w przypadku powstania zaległości stanowiących równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych w trybie art. 304 § 2 k.p.k.⁵⁰ nie zawiadamiał prokuratury o możliwości popełnienia przez zobowiązanych przestępstwa z art. 209 § 1 k.k.⁵¹

Takie postępowanie narusza art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 304 § 2 k.p.k.⁵²

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Wyjaśniam, że sytuacje w jakich organ działał jako organ właściwy wierzyciela, a w podstawie prawnej działania powoływał się na przepis dotyczący definicji legalnej organu właściwego dłużnika, wynikały z omyłki pisarskiej”.

(akta kontroli str. 87-89)

W odniesieniu do nieprawidłowości nr 3 i nr 4 i złożonych przez Dyrektora Ośrodka wyjaśnień wskazać należy, że organ nie rozróżnia wniosku o ściganie dłużnika z art. 209 k.k. od zawiadomienia w trybie art. 304 k.p.k.

Należy odróżnić dwa oddzielne postępowania prowadzone przez Ośrodek wobec dłużników alimentacyjnych:

1. Dotyczy sytuacji w której Ośrodek działający jako organ właściwy dłużnika uznał dłużnika decyzją za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych jest podstawą do podjęcia przez organ właściwy dłużnika czynności wymienionych w art. 5 ust. 3b ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, tj. złożenie wniosku o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 k.k.
2. Dotyczy sytuacji gdy Ośrodek działający jako organ właściwy wierzyciela przyznał świadczenia z funduszu alimentacyjnego, a tym samym dowiedział się o popełnieniu przestępstwa polegającego na uchylaniu się od wykonania obowiązku alimentacyjnego. Zgodnie bowiem z art. 209 k.k. który stanowi, że: *„Kto uchyla się od wykonania obowiązku*

⁴⁷ Jeżeli decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych stanie się ostateczna, organ właściwy dłużnika: składa wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17, 1228, 1907 i 1965).

⁴⁸ Organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa.

⁴⁹ Instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

⁵⁰ Patrz przypis 49.

⁵¹ Patrz przypis 45.

⁵² Patrz przypis 49.

alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym ugodą zawartą przed sądem lub innym organem, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Jeżeli pokrzywdzonemu przyznano odpowiednie świadczenia rodzinne albo świadczenia pieniężne wypłacone w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, ściganie przestępstwa określonego w par. 1 lub 1a odbywa się z urzędu". K.p.k. w art. 304 § 2 nakłada w takim przypadku na instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, aby niezwłocznie zawiadomiły o tym prokuratora lub policję. W opisywanym przypadku Ośrodek powinien zawiadomić organy ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 209 k.k. w związku z art. 304 k.p.k. zamiast kierować wniosek o ściganie, który zgodnie z ustawą składa się po uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. Dodatkowo, jeżeli organ realizujący Ustawę jest zarówno organem właściwym wierzyciela i dłużnika składa stosowne zawiadomienie oraz wniosek o ściganie (za przestępstwo określone w art. 209 k.k.), o którym mowa art. 5 ust. 3b pkt 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Powyższe okoliczności związane ze skierowaniem wniosku o ściganie za przestępstwo niealimentacji, zamiast zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, stanowią nieprawidłowość powstałą wskutek niewłaściwej interpretacji przepisów art. 209 k.k. w związku z art. 304 k.p.k., co doprowadziło do nieprawidłowego powiadomienia organów ścigania.

Działalność GOPS w Oleśnicy w przedmiocie prowadzonego postępowania wobec dłużników alimentacyjnych oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. prowadzenie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych jako GOPS, a nie jako organ właściwy,
2. nieterminowanie sporządzanie wniosków o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego i wezwania na wywiad alimentacyjny,
3. sporządzanie wniosków o ściganie bez wydania decyzji o uznaniu za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
4. niesporządzanie zawiadomień z art. 209 k.k. w zw. z art. 304 k.p.k.

Działalność GOPS w Oleśnicy w przedmiocie prowadzonego postępowania wobec dłużników alimentacyjnych oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

H) Postępowanie w przedmiocie prawidłowości i terminowości ustalania prawa do jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł.

Wypłata jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu realizowana jest na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1.01.2024 do 21.05.2025 r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnicy wpłynęły 4 wnioski o przyznanie ww. świadczenia.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji:

1. **O.O.** – decyzja nr 000652/JS/11/2024 z dnia 15.11.2024 r.
2. **K.T.** – decyzja nr 000653/JS/11/2024 z dnia 30.11.2024 r.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W sprawach nr 1 (O.O.) oraz nr 2 (K.T.) Organ zrealizował wypłatę świadczeń „Za życiem” przyznanych decyzją znak 000652/JS/11/2024 z dnia 15.11.2024 r. oraz decyzją znak 000653/JS/11/2024 z dnia 20.11.2024 r. przed odebraniem decyzji przez Stronę. Obie decyzje zostały doręczone 26.11.2024 r., a wypłacone 25.11.2024 r. Takie działanie stoi w sprzeczności z art. 110 § 1 k.p.a.⁵³.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Świadczenie Za życiem zostało wypłacone przed doręczeniem decyzji ze względu na słuszny interes strony”.

(akta kontroli str. 99)

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. realizacja decyzji przed doręczeniem jej stronie.

Działalność GOPS w Oleśnicy w przedmiocie prawidłowości i terminowości ustalania prawa do jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

III. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. brak weryfikacji w systemie Empatia dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy,
2. brak weryfikacji orzeczenia o niepełnosprawności w systemie Ekmoon,
3. brak weryfikacji w systemie Empatia uczęszczania dziecka do szkoły i placówki oświatowej,
4. realizacja wypłaty zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przed odebraniem decyzji przez Stronę,
5. brak dogłębnego zbadania sprawy przed wydaniem decyzji przyznającej prawo do świadczeń,
6. błędny okres przyznania świadczenia pielęgnacyjnego,
7. przyznanie świadczenia rodzinnego bez kompletu dokumentów,
8. brak wezwania strony o dochód uzyskany w trakcie okresu zasiłkowego,
9. przyznanie świadczenia rodzinnego osobie nieuprawnionej,
10. błędne formułowanie osnowy decyzji przyznającej zasiłek pielęgnacyjny na małoletnie osoby uprawnione ze statusem UKR,
11. rozpoczęcie realizacji decyzji dot. zasiłku pielęgnacyjnego dla osób ze statusem UKR przed odebraniem jej przez stronę,

⁵³ Patrz przypis 14

12. błędne formułowanie treści rozstrzygnięcia (osnowy) decyzji przyznającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego na małoletnie osoby uprawnione,
13. brak weryfikacji w systemie Empatia dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy,
14. wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego przed odebraniem decyzji przez Stronę,
15. prowadzenie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych jako GOPS, a nie jako organ właściwy,
16. nieterminowanie sporządzanie wniosków o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego i wezwania na wywiad alimentacyjny,
17. sporządzanie wniosków o ściganie bez wydania decyzji o uznaniu za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
18. niesporządzanie zawiadomień z art. 209 k.k. w zw. z art. 304 k.p.k.,
19. realizacja decyzji przed doręczeniem jej stronie.

W celu poprawy realizacji kontrolowanych zadań należy:

1. Weryfikować w systemie Emp@tia dochody wszystkich członków rodziny osób ubiegających się o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami.
Podstawa prawna: art. 23 b ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 5 ust. 1 i 2 oraz art. 3 pkt 2 i 2a ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
2. Weryfikować orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności w systemie EKSMOON.
Podstawa prawna: art. 23b ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
3. Weryfikować w systemie Emp@tia uczęszczanie dziecka do szkoły i placówki oświatowej przed przyznaniem prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.
Podstawa prawna: art. 23b ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
4. Rozpocząć realizację wypłaty zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami po odebraniu decyzji przez Stronę.
Podstawa prawna: art. 110 § 1 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
5. Przed przyznaniem prawa do świadczenia rodzinnego dogłębnie i wnikliwie analizować sprawę.
Podstawa prawna: art. 7 k.p.a. w związku z art. 24 a ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
6. Prawidłowo ustalać okres przyznania świadczenia pielęgnacyjnego.
W związku z powyższym w sprawie nr 9 (I.I.) należy prawidłowo ustalić okres przysługiwania świadczenia pielęgnacyjnego.
Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 4 oraz art. 24 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: niezwłocznie po otrzymaniu wystąpienia pokontrolnego.

7. Świadczenia rodzinne przyznać w oparciu o kompletny wniosek. W przypadku niekompletnego wniosku wzywać Stronę do jego uzupełnienia.
Podstawa prawna: art. 23 ust. 4 d oraz 24 a ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania; na bieżąco.
8. W przypadku uzyskania przez wnioskodawcę dochodu w trakcie okresu zasiłkowego – wzywać Stronę o dokument potwierdzający kwotę dochodu uzyskanego.
Podstawa prawna: art. 25 ust. 3 oraz art. 24a ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
9. Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia nauki przez dziecko w szkole poza miejscem zamieszkania, przyznawać osobom uprawnionym po zweryfikowaniu uczęszczanie dziecka do szkoły i placówki oświatowej poza miejscem zamieszkania.
Podstawa prawna: art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
10. Prawidłowo formułować osnovę decyzji przyznającej prawo do zasiłku pielęgnacyjnego dla niepełnoletniej osoby uprawnionej ze statusem UKR.
Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a. oraz art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
11. Rozpocząć realizację wypłaty zasiłku pielęgnacyjnego dla osób ze statusem UKR po odebraniu decyzji przez Stronę.
Podstawa prawna: art. 110 § 1 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
12. Prawidłowo formułować rozstrzygnięcie (osnowę) w decyzjach dot. świadczeń z funduszu alimentacyjnego i przyznawać świadczenie z funduszu alimentacyjnego małoletnim osobom uprawnionym.
Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a. w związku z art. 9 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
Termin wykonania: na bieżąco.
13. Weryfikować w systemie Emp@tia dochody wszystkich członków rodziny osób ubiegających się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego.
Podstawa prawna: art. 15a ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 9 ust. 2 i art. 2 pkt 5 i 5a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
Termin wykonania: na bieżąco.
14. Rozpocząć realizację wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego po odebraniu decyzji przez Stronę.
Podstawa prawna: art. 110 § 1 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
15. Działania wobec dłużnika alimentacyjnego prowadzić w imieniu organu właściwego dłużnika alimentacyjnego.
Podstawa prawna: art. 2 w zw. z art. 8b ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
Termin wykonania: na bieżąco.

16. Sporządzać wnioski o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego i wezwania na wywiad alimentacyjny z zachowaniem terminów określonych w art. 35 k.p.a. w zw. z art. 6 k.p.a. i art. 25 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
Podstawa prawna: art. 35 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
17. Sporządzać wnioski o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 k.k. po wydaniu decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.
Podstawa prawna: art. 6 k.p.a. w zw. z art. 5 ust. 3b ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
Termin wykonania: na bieżąco.
18. W przypadku uchylania się od obowiązku alimentacyjnego przez osoby zobowiązane do alimentów, w razie powstania zaległości stanowiących równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych, kierować zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 209 k.k. w zw. z art. 304 k.p.k.
Podstawa prawna: art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 304 § 2 k.p.k.
Termin wykonania: na bieżąco.
19. Rozpocząć realizację wypłaty jednorazowego świadczenia w kwocie 4000,00 zł przyznanego w związku z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” po odebraniu decyzji przez Stronę.
Podstawa prawna: art. 110 § 1 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.

Zgodnie z treścią art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej⁵⁴, Dyrektor Ośrodka w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego informuje tut. Wydział o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystania wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przesłano do Kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do Wójta Gminy Oleśnica, trzeci włączono do akt kontroli.

Zgodnie z art. 48 ww. ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Oleśnica
2. a/a

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewa Oleniacz
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej

⁵⁴ (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 224),